

22 -6 -1972

Nr

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

BETREFT

3342/II/P

Mijnheer de Minister,

Bij brief van 26 november 1971 heeft U aan de Commissie een klacht van 16 november 1971 overgelegd die U werd overgezonden door de vice-gouverneur van de provincie Brabant en die verband hield met het feit dat een kiezer bij de verkiezingen van 7 november 1971 in een stembureau te Kraainem werd ontvangen door een bijzitter die niet bij machte bleek te zijn hem in het Nederlands te woord te staan; volgens diezelfde klacht zouden zich nog meer soortgelijke gevallen hebben voorgedaan;

Overeenkomstig de artikelen 60, § 1 en 61, §§ 2 en 5 van de op 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (S.W.T.), heeft de verenigde vergadering van de Commissie die zaak ter zitting van 24 februari 1972 onderzocht.

./.

Het te Kraainem ingestelde onderzoek heeft uitgewezen dat de voorzitters de bijzitters hebben aangesteld op grond van een ééntalig Nederlandse lijst van 20 kandidaten wier leeftijd rond 30 jaar schommelde; dat de bijzitters werden uitgenodigd aan de hand van tweetalige formulieren die door de voorzitters werden ingevuld.

Uit het onderzoek is tevens gebleken dat sommige voorzitters vooraleer de respectievelijke stembureaus werden opengesteld, gevraagd hebben welke personen daadwerkelijk tweetalig waren; dat die personen werden aangewezen om omgang te hebben met het publiek;

De betrokken stembureaus zijn plaatselijke diensten in de zin van de S.W.T. Aangezien zij zijn gevestigd op het grondgebied van de gemeente Kraainem, zijn ze onderworpen aan de artikelen 23 tot 29 van de S.W.T. Uit artikel 27 blijkt ondermeer dat in de plaatselijke diensten van de randgemeenten niemand tot een ambt of betrekking kan benoemd of bevorderd worden indien hij de Nederlandse taal niet kent; anderzijds mag, luidens artikel 29, niemand er een ambt bekleden waarin hij omgang heeft met het publiek zo hij geen elementaire kennis van het Frans bezit;

Anderzijds wordt door artikel 49 van de S.W.T., dat voorkomt in het hoofdstuk VI betreffende de bijzondere bepalingen, voorgeschreven dat de voorzitters van de stembureaus die niet bij machte zijn de kiezers te woord te staan of voor te lichten in de talen die deze gecoördineerde wetten voorschrijven te gebruiken in de betrekkingen met de plaatselijke diensten, een secretaris aanwijzen die hen daarin kan bijstaan; die bepaling voorziet evenwel in niets wat de bijzitters betreft.

In verband met die bepaling vindt men onder meer wat volgt in het verslag SAINT-REMY (Parl. Besch. Kamer 331)
1961-1962 - nr. 27, blz. 39 :

"Artikel 34 (n.v.d.r. : artikel 49 der S.W.T.) zoekt te vermijden dat het bij de kiesverrichtingen tot taalincidenten komt. Het is onmogelijk aan de voor- en bijzitters van de stembureaus eisen te stellen i.v.m. de taal. Het valt inderdaad te vrezen dat al te veel mensen die vereisten zouden aanvoeren om aan de voorschriften van het Kieswetboek te ontsnappen".

Bij de verkiesbaarheidsvoorwaarden die in haar artikelen 65 en 66 worden vermeld, schrijft de Kieswet ook niets voor dat verband houdt met taalzaken.

Er bestaat dus geen enkele wetsbepaling waarbij aan de bijzitters uitdrukkelijk wordt opgelegd dat zij de taal van het gebied waar het stembureau is gevestigd moeten kennen; wat betekent dat er bij de huidige stand van de taalwetgeving en het kieswetboek, in de toekomst nog meer situaties als die welke het voorwerp van de klacht heeft uitgemaakt, kunnen voorkomen.

De leden van de beide afdelingen hebben eensgezind het bestaan van die situaties geconstateerd, maar konden het niet eens worden nopens het gevolg dat aan de klacht moest worden gegeven.

Bij toepassing van artikel 9 van het statuut van 4 september 1969, komt het mij derhalve toe U een beknopte nota over te zenden die de uitgebrachte meningen weergeeft.

STANDPUNT VAN DE FRANSE AFDELING

- Volgens de letter van de wet is geen enkele taalkennis vereist om een mandaat van bijzitter in een stembureau te krijgen.

- Hieruit zou kunnen voortvloeien dat alle bijzitters van een bepaald stembureau tot eenzelfde taalrol behoren.

- Om deze abnormale situatie te verhelpen, meent de Franse afdeling - gelet op het gans bijzonder karakter van de randgemeenten - de vereiste wijzigingen aan de wet te moeten voorstellen, om de kiezers van de bedoelde gemeenten in functie van hun taalgroep te kunnen onderbrengen in ééntalige bureaus.

In afwachting dat wettelijke bepalingen getroffen worden, dienen de voornoemde gemeenten ervoor te zorgen dat ieder kiezer, die zich in een stembureau in een van die gemeenten aanbiedt een bijzitter kan vinden, die bij machte is hem in zijn taal te woord te staan, wanneer die taal het Nederlands of het Frans is.

De Franse afdeling is eensgezind van oordeel dat de klacht, om de hierboven aangehaalde redenen, niet gegrond is.

X

X X

STANDPUNT VAN DE NEDERLANDSE AFDELING

De randgemeenten maken deel uit van het Nederlands taalgebied, wat andermaal is bevestigd in de wet van 23 december 1970 houdende wijziging van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

De stembureaus zijn plaatselijke diensten waarop, in de taalgrensgemeenten, de bepalingen van de artikelen 23 tot 29 S.W.T. toepassing vinden. Ingevolge artikel 23 S.W.T. gebruikt iedere plaatselijke dienst, in voornoemde gemeente gevestigd, uitsluitend de Nederlandse taal in zijn binnendiensten. Het is een algemeen geldend principe van de taalwetgeving, dat namelijk in de artikelen 15, 23 en 27 S.W.T. is neergeschreven, dat niemand tot een openbaar ambt of mandaat kan worden geroepen zonder de taal van het gebied te kennen.

Anderzijds heeft de wetgever, voor de gemeenten waar het gebruik van verschillende talen is voorzien, in artikel 49 S.W.T. bepaald dat de voorzitters van de stembureaus die niet bij machte zijn de kiezers te woord te staan of voor te lichten in de andere voorgeschreven taal, een secretaris aanwijzen die hen daarin kan bijstaan.

Dank zij deze uitzonderingsbepaling kunnen de leden van de stembureaus - en nl. de bijzitters - in hun betrekkingen met de particulieren de taal van de beschermde minderheid gebruiken.

De Nederlandse afdeling oordeelt dan ook eenparig dat de klacht ontvankelijk en gegrond is en dat de taalwet in het beschouwd stembureau te Kraainem miskend werd.

DE VOORZITTER

[Redacted signature block consisting of three thick black horizontal bars, with a thin line extending downwards from the right side.]